

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

Přeshraniční režim pro malé podniky – nová kategorie v zákoně o DPH od roku 2025

Jak již bylo uvedeno v předchozí informaci k připravovaným změnám zákona o DPH od roku 2025, připravuje se s účinností od 1.1.2025 zavedení nové kategorie v zákoně o DPH, kterou bude tzv. „malý podnik“ pro využití v přeshraniční činnosti v rámci EU.

V další části této metodické informace je uveden podrobnější výklad k připravované nové kategorii „malý podnik“ pro přeshraniční činnost, jeho význam, účel použití v ČR i v rámci jiných členských států EU.

V úvodní metodické informaci již bylo uvedeno, že jako „malý podnik“ může být považovaná osoba povinná k dani, která za kalendářní rok nepřekročí obrát 2 mil. Kč a uvedená osoba povinná k dani se zaregistruje v rámci DPH do režimu „malý podnik“. Obecně bude v zákoně uvedeno, že plnění uskutečněné osobou registrovanou jako malý podnik se bude považovat za plnění osvobozené od DPH bez nároku na odpočet DPH. To v podstatě odpovídá dosavadní praxi v tuzemsku, kdy tuzemská osoba povinná k dani, která nepřekročila zákonem stanovený limit, je neplátcem DPH, tj. že svoje plnění uskutečňuje bez DPH (osvobozeno od DPH) a nemá nárok na odpočet DPH u přijatých plnění.

Obecně se nejedná o žádný nový pojem ve vztahu k uskutečněným plněním s místem plnění v tuzemsku malým podnikem se sídlem v tuzemsku. Ale zásadní změna spočívá ve využití režimu „malých podniků“ v přeshraničním režimu.

Problematicke „malých podniků“ bude věnován od roku 2025 celý samostatný nový díl zákona o DPH od nového ustanovení § 109bb (nová ustanovení § 109bb až § 109bu). Hlavním smyslem režimu „malých podniků“ je v rámci jiných členských států EU snížení administrativního zatížení malých podniků, pokud uskutečňují zdanitelné plnění v jiných členských státech EU při využití přeshraničního režimu pro malé podniky a přitom nepřekračující stanovený limit obrátu pro plátce DPH.

V dosavadním systému jsou zahraniční **malé podniky z jiných členských států EU znevýhodněny** proti tuzemským (českým) malým podnikům (neplátcům daně), pokud uskutečňují zdanitelné plnění s místem plnění v ČR s přihlédnutím k zákonným výjimkám. V těchto případech se **zahraniční osoba povinná k daní stává plátcem DPH dnem uskutečnění tohoto plnění** (§ 6c odst. 2 zákona o DPH) a nepřihlíží se doposud k limitu obrátu pro povinnou registraci plátce DPH, platného pro tuzemské malé podniky.

Hlavní změnou, kterou připravovaná úprava přináší, je otevření **možnosti čerpat výhod režimu pro malé podniky v tuzemsku i osobám, které jsou usazeny v jiném členském státě EU** (nemají v tuzemsku sídlo). Tedy vedle tuzemského režimu pro malé podniky se **zavádí tzv. přeshraniční režim pro malé podniky**. Z tohoto pohledu dochází k určitému zrovnoprávnění tuzemských osob povinných k dani s osobami usazenými v jiném členském státě. **Využití tohoto režimu je dobrovolné** a je na rozhodnutí osoby povinné k dani z jiného členského státu, zda jej využije, nebo bude postupovat podle dosavadní právní úpravy. Pokud

se osoba povinná k dani rozhodne tento režim využít, **nestane se při uskutečnění zdanitelného plnění plátcem** a nevzniknou jí další povinnosti s plátcovstvím spojené (registrace, povinnost podávat daňová přiznání, souhrnná hlášení, kontrolní hlášení apod.). Obdobně je umožněno osobám povinným k dani se sídlem v tuzemsku, které by chtěly čerpat výhod režimu pro malé podniky v jiném členském státě.

odmínkou pro využití přeshraničního režimu pro malé podniky bude registrace do tohoto režimu prostřednictvím správce daně státu usazení, v rámci které bude dané osobě přiděleno speciální identifikační číslo pro účely režimu pro malé podniky s koncovkou „EX“.

Tuzemské malé podniky, pokud budou chtít využít výhody přeshraničního režimu pro malé podniky v jiných členských státech EU, se tedy budou muset do tohoto režimu **zaregistrovat pouze v ČR** a potom bude tento režim použitelný ve všech členských státech EU, které budou uvedeny v registraci.

Při této registraci bude povinností malého podniku do registrace uvést, v kterých členských státech EU hodlá uvedený režim využívat a dále bude nutno uvádět obraty v tuzemsku i v každém jiném členském státě EU v příslušném roce a ve dvou předchozích letech.

Přihláška k registraci a změny registračních údajů budou podávány pouze elektronicky.

Správce daně bude vydávat **rozhodnutí o registraci** do režimu pro malé podniky pro příslušné členské státy EU, a to **do 35 pracovních dnů** od podání přihlášky k registraci.

Pro vydání rozhodnutí k přihlášce k registraci bude ze strany českého správce daně vyžadováno také vyjádření správce daně toho státu EU, ve kterém by mělo být uskutečněné plnění osvobozeno od DPH o splnění podmínek pro využití uvedeného režimu. **Pokud správce daně z jiného členského státu sdělí, že vyžaduje dodatečnou lhůtu k ověření uváděných skutečností, nemusí být v uvedené lhůtě 35 pracovních dnů uvedené rozhodnutí vydáno** a toto rozhodnutí bude vydáno až po obdržení stanoviska správce daně státu osvobození.

Uvedenou registraci bude možno rozšiřovat nebo zúčtovat, příp. žádat o zrušení registrace prostřednictvím oznámení o změně registračních údajů.

Hlavní povinností po zaregistrování se do tohoto režimu bude podávání čtvrtletních hlášení s uvedením hodnot plnění, které byly v rámci daného kalendářního čtvrtletí uskutečněny ve všech členských státech bez ohledu na skutečnost, zda v daném členském státě tento režim používá či nikoli.

Je to dáno z důvodu nastavení limitu 100 000 EUR pro obrat v Evropské unii (**souhrn obrátů ve všech členských státech**), po jehož **překročení není možné přeshraniční režim pro malé podniky využívat**.

Pro účely přepočtu hodnoty obratu v jiných měnách na EUR se použije směnný kurz zveřejněný **Evropskou centrální bankou platný pro první den příslušného kalendářního roku**.

Uvedené oznámení bude obsahovat údaje o uskutečněných plněních spadajících do hodnoty obratu uskutečněných v daném kalendářním čtvrtletí v tuzemsku i v jiných členských státech EU, a to samostatně za každý členský stát EU.

Toto oznámení se bude **podávat do konce kalendářního měsíce následujícího po skončení kalendářního čtvrtletí a to i tehdy, pokud se v daném kalendářním čtvrtletí žádné plnění neuskutečnilo.**

To ale neznamená, že pokud osoba povinná k dani překročila tento limit v rámci EU a nebude již moci dále používat přeshraniční režim pro malé podniky, měla by tato skutečnost vliv na použití národního režimu pro malé podniky (tedy režimu pro osoby se sídlem v daném členském státě).

Jinými slovy ukončení přeshraničního režimu pro malé podniky automaticky neznamená, že se daná osoba povinná k dani stane v tuzemsku plátcem. Zde se stále sleduje tuzemský limit 2 mil. Kč z tuzemských plnění, posuzovaný podle nových zásad platných od 1.1.2025.

Je tedy možno na základě uvedených připravovaných změn konstatovat, že pokud budou od 1.1.2025 uskutečňována plnění ze strany dodavatelů usazených v jiných členských státech EU (s výjimkou případů, kdy nadále bude povinností vypořádat DPH u příjemce plnění dle § 108 zákona o DPH) a tito dodavatelé budou registrováni v přeshraničním režimu pro malé podniky (viz zvláštní označení DIČ s koncovkou EX), budou uskutečněná plnění fakturována bez DPH a zahraniční malý podnik se sídlem v jiném členském státě EU tak bude posuzován obdobně jako tuzemský neplátce DPH.

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

V Ústí nad Labem dne 9.8.2024